

Slovo: 39. O záplatách a vínu

Neztvrdly nám trochu měchy našich duší, v nichž se snažíme uchovávat evangelium? Nevyteklo nám to mladé bouřlivé víno Božího království někam na podlahu? Nesvítíme si stále svíčkou do minulosti, zatímco už je dávno slunce přicházející budoucnosti na obloze?

Slovo

O záplatách a vínu

1. čtení: Izajáš 29, 13 - 23

13 Panovník praví: „Protože se tento lid přibližuje ke mně ústy a ctí mě svými rty, ale svým srdcem se ode mne vzdaluje a jejich bázeň přede mnou se stala jen naučeným lidským příkazem,
14 proto i já budu dále podivuhodně jednat s tímto lidem, divně, předivně. Zanikne moudrost jeho moudrých a rozumnost jeho rozumných bude zakryta.“

15 Běda těm, kdo své záměry skrývají hluboko před Hospodinem, v temnotách konají své činy a říkají: „Kdopak nás vidí a kdo o nás ví?“

16 Je to vaše převrácenost, jestliže je hrncíř oceňován stejně jako hlína. Což říká dílo o tom, kdo je udělal: „On mě neudělal?“ Což výtvar řekne o svém tvůrci: „On ničemu nerozumí?“

17 Potrvá to jenom velmi krátce a Libanón se změní v sad a sad bude mít cenu lesa.

18 I uslyší v onen den hluší slova knihy a oči slepých prohlédnou z temnoty a ze tmy.

19 Pokorní se znovu budou radovat z Hospodina a nejubožejší z lidí budou jásat vstříc Svatému Izraele.

20 Pryč zmizí ukrutník, po posměvači bude veta, vyhlazeni budou všichni, kdo jsou pohotovi k ničemnosti,

21 kteří svým slovem svádějí člověka k hříchu, tomu, kdo je v bráně kárá, kladou léčky a spravedlivého strhují do nicoty.

22 Proto praví toto Hospodin, který vykoupil Abrahama, o domu Jákobově: „Jákož už nepozná hanbu, ani mu nezblednou líce,

23 uzří svoje děti, dílo mých rukou, ve svém středu. Budou dosvědčovat svatost mého jména, budou dosvědčovat svatost Svatého Jákobova, budou se třást před Bohem Izraele.

2. čtení: Lukáš 5, 33 – 39

33 Oni mu řekli: „Učedníci Janovi se často postí a konají modlitby, stejně tak i učedníci farizeů; tvoji však jedí a pijí.“

34 Ježíš jim řekl: „Můžete chtít, aby se hosté na svatbě postili, když je ženich s nimi?

35 Přijdou však dny, kdy od nich bude ženich vzat; potom, v těch dnech, se budou postit.“

36 Řekl jim i podobenství: „Nikdo neutrhne kus látky z nového šatu a nezalátá jím starý šat; jinak bude mít díru v novém a ke starému se záplata z nového nehodí.

37 A nikdo nedává mladé víno do starých měchů; jinak mladé víno roztrhne měchy, samo vyteče a měchy přijdou nazmar.

38 Nové víno se musí dát do nových měchů.

39 Kdo se napije starého, nechce nové; řekne: „Staré je lepší.““

Sestry a bratři,

je to teprve 12 dnů, co jsme opustili starý rok a vstoupili do nového a tak nejspíš nebude vadit, když se u tématu starý – nový ještě jednou zastavíme.

Žijeme v době, která je posedlá novinkami. Pár hodin staré zprávy už nám připadají zastaralé. My dnešní lidé jsme stále na síti, sledujeme, co se děje někde daleko od nás takřka v přímém přenosu. Na první pohled to vypadá, že jsme jednou nohou už v budoucnosti a vše minulé nemilosrdně odkládáme a víc se tím nezabýváme.

Změna je život, říkáme rádi. Jenže pravý opak je pravdou. Ačkoli tak často mluvíme o změně, ve skutečnosti bychom obvykle nejraději nic neměnili. Na celé zeměkouli je pouze jeden lidský organismus, který opravdu změnu miluje, je jím 6měsíční mimino s plnou plínou. Jinak nikdo z nás lidí o žádné zásadní změny nestojí. Nanejvýš chceme, aby se změnil někdo jiný, aby se změnilo něco jiného, jenom ne my sami.

Změna je vždycky obtížná a nezáleží na tom, jestli jde o jednotlivce nebo organizaci jako je třeba stát nebo církev. Myslím, že my muži jsme ještě o chlup konzervativnější než ženy. Stačí, aby manželka v obýváku přesunula pohovku na jiné místo a bude nám trvat týdny, než si na to zvykneme. A šatník, ten bychom nejraději neměnili vůbec.

Je ale třeba říct si otevřeně, že změny nemusí být vždy k lepšímu a určitá náklonnost ke starým pořádkům se může vyplatit. Kdyby osmačtyřicátého bylo víc lidí ochotno konzervativně hájit staré pořádky první republiky, mám na mysli zejména demokracii a humanismus, nemuseli jsme naletět komunistům.

Ne každá novota je nutně přínosem. Ale osmačtyřicátý byl spíš výjimkou. Ať už si to uvědomujeme nebo ne, většinou máme tendenci lpět na minulosti. Nejednou jsme zaslechli povzdechy našich rodičů nebo prarodičů, že dřív bývalo lépe, že lidé si byli tak nějak blíží a takové ty novoty, co jsou vidět dneska, to by tenkrát nikoho ani nenapadlo.

Jo, když jsme byli mladí, svět byl ještě v pořádku. Dneska už to není ono.

Když půjdete nakupovat do Globusu, uslyšíte z reproduktorů vedle aktuální nabídky hned několikrát také hlášku: Globus, tady je svět ještě v pořádku. Marketingoví specialisté vědí, jak na nás.

Minulost se nám starším jeví přehlednější a navíc to, v čem vyrůstáme, v nás zanechává stopy a stává se měřítkem pro celý náš život. Za trvalé hodnoty, které stojí za to hájit, považujeme zejména to, v čem jsme vyrůstali.

A tak není divu, že v tom našem východním bloku stále ještě valná část lidí za správné konzervativní hodnoty považuje zejména nedůvěru vůči Západu, uzavřenost před světem a pak také spalování uhlí či štěpení jadra.

Na tyhle naše konzervativní hodnoty nám nesmí nikdo sáhnout, o těch se prostě nediskutuje. Budeme na nich stát ať se děje, co se děje, i kdyby nás ostatní Evropané na kolenu prosili, i kdyby byla Zeměkoule ve vážném ohrožení, s námi to nehne, jsme totiž konzervativní. Vždycky jsme to tak v minulosti dělali, tak proč se dneska měnit?

Je poněkud bizarní, když naši představitelé navzdory zjištění klimatologů, navzdory kritickému nedostatku vody v české kotlině, navzdory o překot tajícím ledovcům a hořící Austrálii, stále dokola varují tu před unáhlenými změnami, tu před tzv. zelenou tsunami, tu před studenty stávkujícími za klima.

Hlavně žádné zásadní změny, opakují pořád stejnou písničku. Vyrůstali v jiné době a v pokročilém věku už nejsou ochotni měnit způsob myšlení.

Dnešní text je, sestry a bratři, právě na téma staré – nové. Máme být my křesťané spíš konzervativci, kteří trvají na starých pořádcích, nebo liberálové, svobodomyšlní lidé, otevření nové budoucnosti? Těžko říct. Jak kdy a jak v čem.

Pojďme se ale podívat, co na to Ježíš. Zastihneme ho na hostině, kterou uspořádal výběrčí daní Matouš poté, co ho Mistr přizval do úzké skupiny svých žáků. A byla to velká událost.

Matouš pozval všechny své kolegy celníky, všechny, nad kterými ostatní lidé ohrnovali nos, protože se jim nezdáli dost dobří. Vybírat daně je podezřelé a hříšné zaměstnání jaksi z podstaty. A tak se tam sešla společnost jako na oslavách konce roku pro zaměstnance finančního úřadu.

Nikdo jiný by tam býval nešel, i kdyby ho Matouš pozval. Farizejové, co šli kolem, z toho byli celí vedle. Byli konzervativní a něco takového jednoduše neschvalovali.

Ne, sestry a bratři, nemávneme nad nimi nyní rukou, jako že co jiného čekat od farizejů. To bychom jim křivdili. Mysleli to dobře. Byli zásadoví. Drželi se osvědčených pravidel pro život v těžké době. Jaká to byla pravidla? Zůstat navzdory okolnostem při Hospodinu. Nestydět se za něj ale do nejmenších podrobností dodržovat vše, co si žádá.

A navíc ještě postit se, modlit se a prokazovat dobročinnost. Víra musí být patrná v každé chvíli, po celý den a každý den. Od všeho nečistého je třeba se odstříhnout.

Možná nás napadne proč zrovna ty půsty. Modlitby a dobročinnost, tomu bychom ještě rozuměli, ale hladovka? Je to nutné? Je třeba vědět, jaký měl půst tenkrát význam. Byl výrazem smutku, pokání, byl přípravou na nějakou rozhodující událost nebo také doprovázel nějakou vážnou prosbu k Hospodinu.

Všechny tyto prvky v sobě půst Ježíšových současníků obsahoval. Lidé se postili, protože truchlili nad svou situací. Byli v područí cizinců a neměli svůj samostatný stát.

Postili se také na znamení svého pokání. Věděli, že jejich předkové selhali a Bůh se jim proto vzdálil.

Postili se, protože v blízké době očekávali rozhodující událost, kdy Hospodin svému lidu jednou provždy odpustí hříchy a změni jeho úděl. Vysvobodí je jako kdysi z egyptského otroctví. Za Boží odpuštění a vysvobození proto také trvale prosili. Půst byl toho všeho neodmyslitelnou součástí.

Nemůžeme se proto divit, když se farizeové divili Ježíšovu počínání. „Tak my tady všichni v půstu a na modlitbách očekáváme Hospodinovo odpuštění a vysvobození, a on je na hostině plně veselí, navíc stoluje s těmi, kteří sami mají u Pána Boha škraloup, a ne malý!“

A farizejové měli pravdu. Lidé, jako jsou oni, lidé, kteří nejsou kam vítr, tam plášť, kteří jsou pevní a nenechají se zlákat nečestnými nabídkami, takoví lidé si zaslouží ocenění. Ježíš za to, že se snaží žít bohabojně, farizeje také nekritizuje. Jenom řekne jednu větu, která všechno dává do jiného světla:

„Můžete chtít, aby se hosté na svatbě postili, když je ženich s nimi?“

Nám to dneska hned nedojde, ale farizejové museli hned vědět, co má Mistr na mysli. Už proroci ve Starém zákoně vyhlíželi nový věk, kdy Bůh svět obnoví do své původní nezkažené podoby.

Na samém počátku nové etapy dějin bude velká hostina. Boží lid bude jako nevěsta a Bůh jako ženich. Svatba vždy byla a dodnes je brána jako nadějný vykročení do nové společné budoucnosti naplněné láskou a vzájemným porozuměním.

Právě proto si proroci představovali harmonickou budoucnost jako jednu velkou svatební hostinu. Farizejové věděli, kam Ježíš míří. Očekávaná budoucnost je tady, svatba začíná, Boží království se ve společenství kolem Ježíše stává skutečností. Bůh odpouští a vysvobozuje.

Teď není čas k truchlení, postu a úpěnlivým modlitbám. Už je to tady. Nyní je třeba se radovat. Svíčky jsou dobré, když je tma. Když ale vzejde slunce je na čase je sfouknout. S čím Ježíš přichází to nelze napasovat na stávající způsoby. Nová záplata na starých šatech dlouho nevydrží.

Půst a svatební veselí nejdou dohromady stejně jako nová záplata na starých šatech. Nikam to nepovede, díra bude ještě větší. Mladé víno se nemůže dát do starých kožených měchů. Už nejsou pružné, tak trochu zpuchřely, brzy by praskly a víno by se rozlilo po podlaze.

Vedle Ježíše a v jeho království se potřebujeme naučit uvažovat jinak, pružněji, s větším záběrem, ne soustředění stále jen na sebe a svou dokonalost. Na nové Boží víno je třeba připravit nové měchy, které něco vydrží.

Sestry a bratři, na počátku nového roku nás dnešní text vede k zamyšlení. Neztvrdly nám trochu měchy našich duší, v nichž se snažíme uchovávat evangelium?

A co hůř. Nevyteklo nám to mladé bouřlivé víno Božího království někam na podlahu? Nesvítíme si stále svíčkou do minulosti, zatímco už je dávno slunce přicházející budoucnosti na obloze?

Máme k tomu blízko. Jsme lidé. Nejraději bychom nic neměnili a nechali všechno běžet postaru. Však se známe.

Ještě že nás Ježíš nenechává v klidu. Hostina už začala a přidat se může každý. Hříšník nebo bohabojný farizej. Bůh totiž odpouští docela každému a docela každého chce tak vysvobodit. Stačí jen přisédnout a začít spolu se všemi slavit.

PeČ

SPCH 12. 1. 2020

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté – Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)